

‘Instellingen zitten zelf aan het stuur’

Stuurgroep-voorzitter Kees van Ast over stand van zaken coöperatie

FOTO: PIETER BOETZKES

▲ *Kees van Ast: “Ik vertrouw erop dat het fundament van de coöperatie er over drie maanden ligt”*

De start van de kenniscoöperatie in het groene onderwijs is drie maanden uitgesteld. De AOC Raad moet nog een standpunt innemen.

Stuurgroepvoorzitter Kees van Ast geeft zijn visie op de stand van zaken.

Vuurwerk sierde de jaarwisseling en iedereen wenste elkaar een voorspoedig 2005. Maar voor de coöperatie in het groene onderwijs knalden de champagnekurken nog niet. 1 januari bleek te snel. De aoc's hebben nog even de tijd nodig om zich te bezinnen op de voorzet die minister Cees Veerman op 30 september gaf. Volgens Kees van Ast - vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van Wageningen UR en voorzitter van de Stuurgroep Kenniscoöperatie - is dat geen ramp. Als ze straks maar hun standpunt bepalen. Hij verwacht dat de coöperatie op 1 april formeel van start kan gaan. In de aanloop daar naartoe maakt hij duidelijk welke positie zijn eigen organisatie hierin vervult - “van overheersing is geen sprake” - en waarom aoc's, hao en

Wageningen gezamenlijk de uitdaging van de coöperatie moeten aangaan. “Kiezen voor niets doen, betekent namelijk niet dat alles bij het oude zal blijven.”

Doorsnede

“Op 30 september heeft minister Veerman duidelijk gemaakt op welke wijze hij bovennormatief geld wil inzetten voor kenniscirculatie, onderwijsvernieuwing, aanpassing van de daarbij ondersteunende infrastructuur en waarom een coöperatie daarvoor gewenst is. LNV wil niet meer zelf opereren in de ondersteuningssfeer maar zich beperken tot kaders stellen en beleidsmatig doelstellingen formuleren. Ik vind het een goede zaak dat het

ministerie nu duidelijk positie kiest en dus verder afblijft van de uitvoering. Nu is het dus de vraag hoe we tot een situatie komen waarin de groene onderwijsinstellingen hiervoor zelf de verantwoordelijk gaan nemen. Het gaat er dus om dat aoc's, hao en Wageningen UR gezamenlijk een doorsnede maken van hun collectieve behoefte op het gebied van kenniscirculatie en onderwijsvernieuwing. Voor Groen Kennisnet is die inhoudelijke verkenning niet meer nodig. Dat functioneert nu al en zal gewoon doorlopen."

"Minister Veerman heeft aangegeven dat hij op het vlak van kenniscirculatie het een en ander wil en onderwijsinstellingen daarbij een belangrijke rol wil laten spelen. Daar is ook de onderwijsvernieuwing aan gerelateerd in de zin dat hierdoor nieuwe mogelijkheden m.n. de richting van de praktijk worden geboden. Het idee van de kenniscirculatie roept hier en daar weerstand op. Men vindt het te veel top down; het zou meer bottom up moeten gebeuren. Je moet je echter wel realiseren dat de minister voor dit

angsten overwinnen. In eerste instantie was er in het hao argwaan. LNV had al eerder geprobeerd de hao-instellingen onder één paraplu te brengen. Zou deze minister het weer proberen, maar dan op een andere manier? Mijn interpretatie is dat men daar nu goed weet wat er speelt en ook weet hoe daarmee om te gaan. Wat de coöperatie betreft willen de hao-instellingen nu gas geven. De AOC Raad was in eerste instantie enthousiast. Ondertussen blijkt het daar toch wat genuanceerder te liggen waardoor de start van de coöperatie vertraagd wordt. De AOC Raad heeft aangegeven dat de aoc's het druk hebben met Goal! En daarom nog niet zo ver zijn. Ze hebben discussie nodig om helemaal achter het idee te kunnen staan. Daarom hebben we de oorspronkelijke startdatum van 1 januari verschoven naar 1 april. Op zich is dat niet zo'n probleem. Veel belangrijker is dat de deelnemende partijen er klaar voor zijn en dat het doel duidelijk is. Daarom is het ook belangrijk dat de aoc's nu eerst die discussie voeren."

mij betreft meer leidend moeten zijn voor de discussie over posities en zeggenschap. We moeten ons realiseren dat het antwoord 'we vinden er niets van en we willen er niets mee' niet automatisch zal leiden tot handhaving van de extra middelen. Kiezen voor niets doen, betekent niet dat alles bij het oude zal blijven."

Gelijkwaardige partijen

"De positie van Wageningen en mijn voorzitterschap van de stuurgroep die de coöperatie moet inrichten, daar wordt ook kritisch naar gekeken. Het is de wens van LNV om het op deze manier te doen. Ook dat ik voorzitter ben van de stuurgroep die de coöperatie moet inrichten. Maar ik hecht niet aan het pluche. Als men vindt dat er een andere voorzitter moet komen – bijvoorbeeld een buitenstaander – heb ik daar geen problemen mee. En dat het geld voor bijvoorbeeld Groen Kennisnet in eerste instantie naar Wageningen gaat, lijkt me niet zo'n probleem. Het wordt dadelijk toch aangestuurd door de coöperatie. Het is puur administratie en techniek, wij voegen daar geen beleid aan toe. Maar goed, als dit echt bezwaarlijk is, moeten we maar eens kijken. Je moet dit gewoon als een fase in een ontwikkeling zien."

"De rol van Wageningen UR in de coöperatie moet je als tweeledig zien. We zijn naast de aoc's en het hao de derde gelijkwaardige partij. We kijken samen wat je beter, goedkoper en handiger kan doen. Daarnaast wordt de infrastructuur van Wageningen benut om o.a. via Groen Kennisnet de kennis uit het onderzoek beter toegankelijk te maken om het ook sneller en eenvoudiger voor gebruikers in het onderwijs en de praktijk beschikbaar te maken. De technische kant van de zaak dus op kostendekkende basis."

"Van overheersing – ik hoor dat hier en daar wel eens – is absoluut geen sprake. Is ook niet de bedoeling. Wij beseffen ook dat Wageningen in een andere verhouding dan voorheen moet opereren. Het beeld van 'Wageningen het glazen huis', van 'het zit wel goed en we krijgen het geld vanzelf' bestaat al lang niet meer. Maar de verandering van onze organisatie kost tijd. De opdracht van voormalig LNV-minister Van Aartsen was om de organisatie zodanig in te richten dat we →

'Kiezen voor niets doen, betekent niet dat alles bij het oude zal blijven'

beleid extra geld inzet, dat hij een weg zoekt om deze ambitie te realiseren en in dat verband tegen zijn onderwijsinstellingen zegt 'pak dat nou aan en geef er vorm aan'. Als de instellingen dat niet willen, zal hij in de positie komen dat hij zelf iets moet regelen. De kans bestaat dat het dan anders wordt als de scholen misschien wel hadden gewild. Ik zie dat niet als een dreigement van de minister, maar als een stelling. Nu ligt er de kans om te zeggen wat we belangrijk vinden en hoe we daar als scholen mee om willen gaan."

Discussie

"Het lastige bij dit soort dingen is dat je niet op nul begint. In zo'n proces moeten we ervaringen van vroeger en

"Ik heb het idee dat die discussie vooral draait om de positie van aoc's in de kenniscirculatie. Die vinden ze naar ik begrijp te onduidelijk. Moeten wij nu als scholen gaan inzetten op de behoefte van de minister aan kenniscirculatie? Dat is de vraag waarmee ze worstelen. De ideeën hierover kunnen bij individuele aoc's verschillend zijn. Ik proef wel dat er spanning zit bij die collectieve benadering. Zo hoor ik regelmatig dat het niet lekker zit tussen de AOC Raad en Aequor. Er wordt gemopperd dat dit niet goed functioneert. Of dat ook een rol speelt in de discussie van de coöperatie weet ik niet. Maar het houdt mensen bezig. Een logische vervolgvraag is in ieder geval: wat zou je vanuit de inhoud hiermee willen? Die vraag ligt nu in zijn algemeenheid voor en zou wat

kunnen krimpen, groeien en veranderen. Om Wageningen midden in de maatschappij te zetten en met alle kennis die we hebben het onderwijs, studenten, de klanten, boeren, tuinders en de maatschappij te bedienen. Een verbinding als deze in de coöperatie hoort daar ook bij. Niet om dan een overheersende maar wel om een prominente rol te spelen in het vitaliseren van de kennisinfrastructuur. De beelden van een top down-rol in die kenniscirculatie of het repareren van het OVO-drieluik kloppen niet. Onze inbreng betreft nieuwe of gemaakte kennis op basis van allerlei ontwikkelingen uit wetenschap, onderzoek en praktijk. We werken op dat vlak intensief met allerlei onderzoeksinstituten. De aoc's zijn in de positie om regionaal verbindingen te leggen, bijvoorbeeld naar proefboerderijen. En bedenkt dat het hierbij niet alleen om 'groen' gaat. Mensen denken al lang niet meer in sectoren, ze halen hun informatie overal vandaan. Het kennisgebied is veel breder geworden. Scholen hebben dat zelf ook al ontdekt. “

Meerwaarde

“De toegevoegde waarde voor het groene onderwijs is dat er een snellere

doorstroom van kennis in de curricula plaatsvindt. Ook dat Wageningse kennis sneller ten nutte van de samenleving komt. Ik geef toe dat de toegevoegde waarde hiervan voor vmbo-groenleerlingen in directe zin beperkt zal zijn. Maar als we met elkaar een stukje vertaling kunnen maken naar de toepasbaarheid voor hen heeft dat toch meerwaarde, vooral als je de innovatiekracht gaat meten aan de competenties van de volledige beroepskolom; vergeet niet dat een actueel onderwerp als voedselveiligheid niet zozeer in de boardroom maar uiteindelijk op de werkvloer wordt gerealiseerd; daar moeten dan ook adequaat opgeleide mensen aanwezig zijn. Maar mogelijk vinden de aoc's die kenniscirculatie zelfs als geheel minder van belang voor hun instituten. Dan zal voor hen in de coöperatie het accent misschien wel meer op onderwijsvernieuwing moeten liggen. Maar eerst zullen de aoc's daar zelf de discussie over moeten voeren en zich vervolgens hierover moeten uitspreken. Dus aangeven wat ze willen en wat ze daarbij verwachten van het hao en Wageningen. Je moet het durven zien als iets wat je op een andere wijze oplost en waar je meerwaarde uit haalt. Diezelfde discussie is ook aan de orde bij het hao en voor

Wageningen. Voor ons betekent het in ieder geval dat we Groen Kennisnet ook gaan gebruiken. In eerste instantie voor de kennisontsluiting, maar gaandeweg ook voor het onderwijs. Lijkt me logisch, anders zouden we niet geloofwaardig zijn.”

“Ik vertrouw erop dat het fundament van de coöperatie er over drie maanden ligt. Dat men dan inziet dat het niet de bedoeling is om een zware, bureaucratische structuur op te tuigen. Het viel me bij de eerste discussie al op dat betrokkenen daar zorg over hadden. Het is nu dus helder dat dat niet zal gebeuren en dat de instellingen zullen merken dat zij zelf aan het stuur zitten. Daarom reken ik erop dat de discussie in de AOC Raad tot een standpunt zal leiden. Als dan blijkt dat we niet allemaal hetzelfde willen, hoeft dat geen probleem te zijn. We weten dan in ieder geval waar we mee verder kunnen.” ∞

Pieter Boetzkes